

KESKKONNAAMET

Jürgen Kusmin
Riigimetsa Majandamise Keskus
jyrgen.kusmin@rmk.ee

Teie 23.10.2023 nr 3-1.1/2023/6518

Meie 02.11.2023 nr 7-9/23/21471-2

Maa kasutusse andmine pilliroo varumiseks (Läänemaa)

Austatud Jürgen Kusmin

Soovite Keskkonnaameti tingimusi pilliroo varumiseks Riigimetsa Majandamise Keskuse haldusalal olevatele maaüksustele. Maaüksused ja nende katastritunnused on nimetatud Teie poolt edastatud kirjas¹. Roo kogumiseks soovitud maaüksused paiknevad, kas Matsalu rahvuspargis, Nehatu looduskaitsealal, Puhtu-Laelatu looduskaitsealal või Karjatsimere hoiualal.

Pilliroo varumisel tuleb arvestada Matsalu rahvuspargi, Nehatu ja Puhtu-Laelatu looduskaitseala kaitse-eeskirjade ning looduskaitseaduses kehtestatud tingimustega. Lisaks tuleb arvestada nimetatud alade kaitsekorralduskavades nimetatud katsekorralduslike meetmetega. Vastavalt looduskaitseaduse §-le 25 on kaitsekorralduskava kaitstava loodusobjekti alapõhise kaitse korraldamise aluseks.

Kasutusse antavatel aladel esinevad erinevad kaitsealused liigid, enamasti III kaitsekategooriasse kuuluvad linnud. Samuti asuvad rendile antavatel aladel kaitstavad Natura elupaigatüübid, sealhulgas poollooduslikud kooslused. Kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal keelatud². Lisaks on keelatud looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine ning lindude tahtlik häirimine³.

1. Matsalu rahvuspark

Enamus maaüksuseid asuvad Matsalu rahvuspargis Siselahe, Suitsu või Neidsaare sihtkaitsevööndis. Matsalu rahvuspargi kaitsealaeesmärk on kaitsta Matsalu lahe ja roostiku ning neid ümbritsevate niitude ja metsade ning saarerikka Väinamere bioloogilist mitmekesisust, maastikuilmet, kaitsealuseid liike, rahvusvahelise tähtsusega veelindude rändepeatuspaike, vee- ja rannikulinnustiku pesitsus-, sulgimis- ja toitumisasasid, Lääne-Eestile iseloomulikke külamaastikke ja kultuuripärandit, sealhulgas rahvakultuuri, taluarhitektuuri ja asustusstruktuuri, tagades nende säilimise, taastamise, uurimise, tutvustamise ja arengule kaasaaitamise⁴.

Suitsu ja Neidsaare sihtkaitsevööndite kaitse-eesmärk on poollooduslike koosluste säilitamine ja taastamine, linnustiku puhke-, toitumis- ja pesitsusaegse rahu tagamine, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse ja taastamine ning kultuuripärandi objektide ja kaitstavate looduse üksikobjektide säilitamine⁵.

¹ Registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 23.10.2023 kirjaga nr 7-9/23/21471

² Looduskaitseadus (edaspidi LKS) § 55 lg 6

³ LKS § 55 lg 6¹ p 1, 2

⁴ VV 17.03.2023 määrus nr 34 „Matsalu rahvuspargi kaitse-eeskiri“

⁵ Matsalu rahvuspargi kaitse-eeskiri § 12 lg 1

Siselahe sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on vee-, ranniku- ja poollooduslike koosluste, veelindude pesitsemis-, rändepeatus- ja sulgimisalade, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade ning Matsalu siselahe roostiku soodsa seisundi säilitamine ja taastamine⁶. Matsalu rahvuspargi Suitsu sihtkaitsevööndis on lubatud inimeste viibimine ajavahemikus 1. juulist kuni veebruari lõpuni ning Neidsaare sihtkaitsevööndis ajavahemikus 1. augustist kuni 14. veebruarini. Siselahe sihtkaitsevööndis on aastaringne liikumiskeeld⁷. Keskkonnaameti nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud pilliroo ja adru varumine⁸.

Sihtkaitsevööndis on lubatud sõidukiga sõitmine märgistatud teedel ning muudel aladel on sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine lubatud Keskkonnaameti nõusolekul ning kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, sealhulgas põllu- ja metsamajandustöödel⁹.

Kasutusse antavatel aladel on Eesti looduse infosüsteemi andmetel registreeritud mitmed erinevad III kaitsekategooriasse kuuluvad linnuliigid ning II kaitsekategooriasse kuuluv hüüp (*Botaurus stellaris*). Lisaks paiknevad rendile antavatel aladel Natura 2000 kaitstavad elupaigatüübid.

Matsalu rahvuspargis tuleks arvestada sellega, et selle ulatuslik pilliroo ala on muutunud aegade jooksul väga ühetaoliseks ja tihedaks, mistõttu pilliroo varumisel on tähtis roll kevadel saabuvatele rändlindudele toitumiseks ja puhkamiseks sobivate vabavee-alade loomisel. Pilliroo varumisega on ka võimalik vähemalt mingil määral eemaldada surnud orgaanikat. Seetõttu saab pilliroo varumist Matsalu roostikus lugeda oluliseks looduskaitse tegevuseks.

Kuna roo varumine on väga ilmastikutundlik, eriti Matsalu siselähes, kus veetaseme kõikumised ja varane lumikate võivad muuta roovarumise võimatuks, siis tuleb roo varumist teostada jääkatte olemasolul. Madala veetaseme puhul oleks võimalik roo niitmine ka külmumata pinnaselt. Roostikus tekitatud mudased augud võivad olla väga väärtuslikud toitumiskohad lindudele.

2. Nehatu looduskaitseala

Nehatu looduskaitseala eesmärk on kaitsta eluslooduse mitmekesisust, eelkõige rannikulõukaid ja Litoriaamere rannalõukast tekkinud Nehatu sood ning selle eri kinnikasvamisastmes jäänukjärvi, looduslikke ja poollooduslikke kooslusi, vee- ja rannikulinnustiku pesitsus-, sulgimis- ja toitumisasid ning rändepeatuspaiku, kaitsealuseid liike ning laane-, salu- ja soovikumetsi ja neile metsadele iseloomuliku elustiku mitmekesisust¹⁰.

Renditavad maatüksused Nehatu looduskaitsealal asuvad Nehatu sihtkaitsevööndis. Nehatu sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on kaitsta Kiissa lahe rannikulõugast ja Nehatu sood, säilitada ja taastada metsa-, soo- ja poollooduslike koosluste soodsat seisundit ning tagada veelindude rändepeatuspaikade ja kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse¹¹.

Keskkonnaameti nõusolekul on Nehatu sihtkaitsevööndis lubatud kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks ning poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik tegevus, sealhulgas pilliroo ja adru varumine¹². Sihtkaitsevööndis on lubatud sõidukiga sõitmine märgistatud teedel ning muudel aladel on sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine lubatud Keskkonnaameti nõusolekul ning kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, sealhulgas põllu- ja metsamajandustöödel¹³.

Eesti looduse infosüsteemi andmetel on kasutusse antavatel aladel registreeritud III kaitsekategooriasse kuuluvad lääne-möödkrohi (*Cladium mariscus*) ja harilik porss (*Myrica gale*) ning mitmed III kaitsekategooria linnuliigid. Samuti paiknevad renditavatel aladel erinevad Natura 2000 kaitstavad elupaigatüübid.

⁶ Matsalu rahvuspargi kaitse-eeskiri § 12 lg 3

⁷ Matsalu rahvuspargi kaitse-eeskiri § 13 lg 2

⁸ Matsalu rahvuspargi kaitse-eeskiri § 13 lg 7

⁹ Matsalu rahvuspargi kaitse-eeskiri § 5 lg 3

¹⁰ VV 01.08.2019 määrus nr 71 "Nehatu looduskaitseala kaitse-eeskiri"

¹¹ Nehatu looduskaitseala kaitse-eeskiri § 10 lg 2

¹² Nehatu looduskaitseala kaitse-eeskiri § 11 lg 2 p 2, 8

¹³ Nehatu looduskaitseala kaitse-eeskiri § 5 lg 3

3. Puhtu-Laelatu looduskaitseala

Puhtu-Laelatu looduskaitseala eesmärk on kaitsta, taastada ja säilitada eluslooduse mitmekesisust, looduslikke ja poollooduslikke kooslusi, kaitsealuseid liike, rahvusvahelise tähtsusega veelindude rändepeatuspaiku, vee- ja rannikulinnustiku pesitsus-, sulgimis- ja toitumisalasid¹⁴.

Roo kogumiseks kasutusse antav maaüksus asub Laelatu sihtkaitsevööndis. Laelatu sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine, kaitsealuste liikide elupaikade kaitse, ranniku ja veelinnustiku kaitse, Mõisalahe, Kasse lahe, kinnikasvanud Heinlahe, Rame Tamme madalsoo ja neid ümbritsevate poollooduslike ja metsakoosluste soodsa seisundi tagamine ning Laelatu puisniidu kaitse¹⁵.

Keskkonnaameti nõusolekul on Laelatu sihtkaitsevööndis lubatud kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks ning poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik tegevus, sealhulgas pilliroo ja adru varumine¹⁶. Sihtkaitsevööndis on lubatud sõidukiga sõitmine märgistatud teedel ning muudel aladel on sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine lubatud Keskkonnaameti nõusolekul ning kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, sealhulgas põllu- ja metsamajandustöödel¹⁷.

Puhtu-Laelatu looduskaitsealal antakse rendile üks katastriüksus, kus Eesti looduse infosüsteemi andmetel on registreeritud III kaitsekategooriasse kuuluv sookurg (*Grus grus*). Kaitsealustest taimeliikidest on alal registreeritud lääne-mõõkrohi (*Cladium mariscus*), soohiilakas (*Liparis loeselii*) ning kahkjaspunane sõrmkäpp (*Dactylorhiza incarnata*). Lisaks paikneb kasutusse antaval alal Natura 2000 kaitstav elupaigatüüp – vanad laialehised metsad (9020*).

5. Karjatsimere hoiuala

Karjatsimere hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide kaitse ning II lisas nimetatud liikide ja nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ I lisas nimetatud liikide ning I lisas nimetatud rändlinnuliikide elupaikade kaitse¹⁸.

Karjatsimere hoiualal antakse rendile üks katastriüksus, kus Eesti looduse infosüsteemi andmetel pole registreeritud kaitsealuseid liike. Samas paikneb alal kaitstav Natura 2000 elupaigatüüp – rannikulõukad (1150*).

Hoiualal on keelatud nende elupaikade ja kasvukohtade hävitamine ja kahjustamine, mille kaitseks hoiuala moodustati ning kaitstavate liikide oluline häirimine, samuti tegevus, mis seab ohtu elupaikade, kasvukohtade ja kaitstavate liikide soodsa seisundi¹⁹.

Pilliroo varumine poollooduslike koosluste levikualadel ei kahjusta nende koosluste soodsa seisundi saavutamist LKS § 32 lg 2 ja LKS § 3 lg 1 tähenduses, sest roostumine ei ole nendele kooslustele eriomane ökoloogiline seisund. Elupaiga seisund loetakse soodsaks, kui selle looduslik levila ja alad, mida elupaik oma levila piires hõlmab, on muutumatu suurusega või laienemas ja selle pikaajaliseks püsimiseks vajalik eriomane struktuur ja funktsioonid toimivad ning tõenäoliselt toimivad ka prognoosimisulatusse jäävas tulevikus ja elupaigale tüüpiliste liikide seisund on soodus²⁰.

Eeltoodust tulenevalt on Keskkonnaamet seisukohal, et kavandatud rendialadel on pilliroogu lubatud varuda ning pilliroo varumine ei kahjusta kaitstavate alade kaitse-eesmärke, kui täidetakse allpool nimetatud tingimusi.

Keskkonnaamet annab nõusoleku varuda pilliroogu järgnevatel tingimustel:

1. Matsalu rahvusparki sihtkaitsevööndites on lubatud lõigata pilliroogu ja teostada väljavedu külmunud pinnaselt ja püsiva jääkatte olemasolul 15. novembrist 1. aprillini või kuni jääkatte lagunemiseni.

¹⁴ VV 26.10.2017 määrus nr 153 "Puhtu-Laelatu looduskaitseala kaitse-eeskiri"

¹⁵ Puhtu-Laelatu looduskaitseala kaitse-eeskiri § 10 lg 3

¹⁶ Puhtu-Laelatu looduskaitseala kaitse-eeskiri § 11 lg 2 p 2, 8

¹⁷ Puhtu-Laelatu looduskaitseala kaitse-eeskiri § 5 lg 3

¹⁸ VV 18.05.2007 määrus nr 155 „Hoiuala de kaitse alla võtmine Lääne maakonnas“

¹⁹ LKS § 32 lg 2

²⁰ LKS § 3 lg 1

2. Matsalu rahvusparki Lihulamere kirdeosa (41101:002:0216) puhul mitte hõlmata roolepingusse pärandniidu kooslusi (nt katastriüksusega 41102:001:0148 külgnevas piirkonnas).
3. Puhtu-Laelatu ja Nehatu looduskaitsealadel on lubatud lõigata pilliroogu ja teostada väljavedu külmunud pinnaselt ja jää pealt 16. novembrist kuni 1. aprillini või kuni jääkatte lagunemiseni.
4. Karjatsimere hoiualal ei tohi niita suurtelt aladelt kogu roogu ühtlaselt maha, vaid jätta niidetud ala sisse osa roogu kasvama. Tähtis on säilitada püstine roog vähemalt 30 m laiuse ribana vabaveealade ümbruses, et võimaldada linnustikule pesitsemise ja varjumise võimalusi. Püstise roo riba tuleb alles jätta vähemalt 75% ulatuses vaba vee ümbrusest. Pilliroo lõikamist ja väljavedu tuleb teostada külmunud pinnaselt ja jää pealt 16. novembrist kuni 1. aprillini või kuni jääkatte lagunemiseni.
5. Pilliroo väljaveoga ei tohi rikkuda pinnast ega teid.
6. Varutud pilliroogu ei tohi ladestada kaitsealale (va õue-ja põllumaadele) pikemalt kui 15. aprillini.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Meeli Kesküla
juhtivspetsialist
looduskasutuse osakond

Helerin Lilleleht (looduskasutus) 56802117 helerin.lilleleht@keskkonnaamet.ee

Ilona Lepik (loodushoid) 5201087 ilona.lepik@keskkonnaamet.ee

Priit Kukk (maahooldus) 53088935 priit.kukk@keskkonnaamet.ee